

وقتی تهدیدها، ایمانمان را قوی‌تر می‌کند!

علیرضا وکیل‌ا در این روزهای سرنوشت‌ساز که بیش از یک ماه از ایستادگی قهرمانانه ملت ایران در برابر تهاجم دشمن می‌گذرد، اتاق‌های فکر استکبار با بوق‌های رسانه‌ای به دنبال سست کردن اراده و ایمان مردم ما هستند. اما آیه ۱۷۳ سوره آل عمران، دقیقاً نسخه

ابطال این جادوی روانی است. قرآن کریم تصویری دقیق از نبرد اراده‌ها ارائه می‌دهد: «الَّذِينَ قَالُوا نَحْنُ الْإِنْسَانُ الْفَالَسُ قَدْ جَعَلُوا لَكُمْ فَاخْشَوْهُمْ فِرًا لَهُمْ إِيْمَانًا وَقَالُوا خُشِعْنَا اللَّهُ وَنَحْنُ الْوَكِيلُ». همان کسانی که مردم [مشرک و منافق] به آنان گفتند دشمنان برای [حمله به] شما اجتماع کرده‌اند، پس از آن‌ها بترسید! اما این سخن بر ایمانشان افزود و گفتند خدا ما را کافی است و او بهترین حامی است.» در منطق وحی، تهدید دشمن نه مایه هراس، بلکه «سوخت افزایش ایمان» است. طبق «تفسیرالمیزان»، مؤمن در بحران، به جای تکیه بر اسباب لرزان مادی، به قدرت لایزالِ متصل می‌شود که تمام محاسبات دشمن را به هم می‌ریزد. امروز که انتلاف شیاطین در برابر اقتدار نیروهای مسلح ما صفا آرایی کرده‌اند، رمزِ «حسبنا الله» یعنی تکیه بر قدرتی که هیچ موشک و تحریمی بر آن کارگر نیست.

توکل در بحران، مانند «سپر پدافندی روح» است. همان‌طور که سامانه‌های پدافندی، آسمان میهن را صیانت می‌کنند، این آیه نیز روان جامعه را در برابر موشک‌های «ناامیدی» و «شایعه»، بیمه می‌کند. باید در این «روزهای ایستادگی»، با حفظ وحدت و حضور حماسی در کنار مدافعان وطن، نشان دهیم که ترس در لغت‌نامه ما جایی ندارد. پیروزی، سهم ملتی است که با «همدلی»، توکل را به اقتدار میدانی گره زده است.

حکمت

گرفتن دست یکدیگر در جنگ

احمد عدالتیان | در این روزها که کشور اسلامی ما درگیر دفاع در برابر مستکبران است، گرفتن دست مصیبت‌دیدگان و کسانی که غم‌یده‌اند، بخشی از کارهایی است که مردم انجام می‌دهند و مردم شهرهایی که کمتر آسیب دیده‌اند، با میزبانی از هم‌وطنان به این وظیفه خود عمل می‌کنند.

امیرمؤمنان علی^(ع) در حکمت ۲۴ نهج البلاغه به این اخلاق و وظیفه اجتماعی اشاره می‌کند و آرام کردن مصیبت‌دیدگان را باعث بخشش گناهان بزرگ می‌داند و می‌فرماید: «مِنْ تَفْهَاتِ الذُّنُوبِ الْغَفَامِ، إِيْغَاثَةُ الْمَلْهُوْهِ وَ التَّنْفِيسُ عَنِ الْمَكْرُوبِ». از کفاره گناهان بزرگ، به فریاد مردم رسیدن و آرام کردن مصیبت‌دیدگان است.»

بنابراین در نگاه امیرمؤمنان^(ع)، آرام کردن مصیبت‌دیدگان فقط یک توصیه اخلاقی ساده نیست؛ زیرا وقتی کسی در غم و اندوه مشکلی طاق‌فرسا فرو رفته است، حضور توأم با همدلی، گفتار آرام‌بخش و کمک به او، می‌تواند بار روانی‌اش را کاهش دهد. این کار نه تنها برای فرد مصیبت‌دیده گشایش ایجاد می‌کند، بلکه از دیدگاه دینی، روح فرد باری‌رسان را از آلودگی گناهان، پاک می‌سازد و خداوند این عمل انسان‌دوستانه را وسیله‌ای برای آموزش خطاهای بزرگ قرار داده است. از منظر اجتماعی نیز ایجاد فرهنگ هم‌بستگی و مسئولیت‌پذیری در برابر رنج دیگران، مهم است و جامعه‌ای که افراد آن در مصیبت‌ها تنها نمانند و کسانی برای شنیدن، همدردی و کمک عملی پیش‌قدم شوند، جامعه‌ای بالنده و رحمت‌محور خواهد بود. امیرمؤمنان^(ع) با این کلام حکیمانه، مسلمانان را به این حقیقت رهنمون می‌شوند که آرام کردن دل شکستگان و گره‌گشایی از کارگرفتاران، ارزشی بس والاتر از بسیاری از اعمال ظاهری دارد.

احکام

وضوی قبل از اذان، از نگاه مراجع تقلید

بسیاری از مؤمنان عادت دارند در ساعات اولیه روز، پیش از فرارسیدن وقت نماز، وضو بگیرند تا همواره با طهارت باشند. اما آیا این وضوی «قبل از وقت»، برای خواندن نماز واجب، کافی است؟ پاسخ این پرسش، بسته به نیت فرد و نظر مرجع تقلید او، صورت‌های گوناگونی دارد. فقهای عظام این مسئله را در ۴ صورت جداگانه بررسی کرده‌اند:

صورت اول: کسی برای انجام یک عمل واجب یا مستحب دیگر (مانند تلاوت قرآن یا طواف مستحبی) وضو بگیرد. در این صورت، نظر همه مراجع تقلید این است که تا وقتی وضو باطل نشده است، می‌تواند با همان وضو، نماز واجب را نیز بخواند.

صورت دوم: کسی به قصد مطلق طهارت (یعنی صرفاً برای اینکه با وضو باشد) وضو بگیرد. بازهم همه مراجع اتفاق نظر دارند که چنین وضویی صحیح است و نماز با آن، اشکال ندارد.

صورت سوم: زمانی که وقت اذان نزدیک است و انسان به قصد مهیا بودن برای نماز، وضو می‌گیرد. در این حالت نیز همه مراجع، صحت وضو و نماز را تأیید کرده‌اند.

صورت چهارم: جایی که هنوز وقت نماز فراتر رسیده است (مثلاً ساعت ۹ صبح) برای نماز ظهر، شخص صرفاً به قصد خواندن همان نماز، پیش‌رو وضو بگیرد. در اینجا نظرات متفاوت است:

- امام شهید انقلاب، آیت‌الله خامنه‌ای، این وضو را صحیح نمی‌دانند.
- آیت‌الله سیستانی و آیت‌الله شبیری زنجانی معتقدند وضوی قبل از وقت، مطلقاً صحیح است.
- آیت‌الله مکارم شیرازی می‌فرمایند: این وضو صحیح نیست، البته نسبت به گذشته اشکال ندارد، ولی از این به بعد، چنین کاری نکند.
- آیت‌الله وحید خراسانی بنا بر احتیاط واجب، وضو را صحیح نمی‌دانند. بنابراین، کسانی که عادت دارند ساعتی پیش از اذان وضو بگیرند، بهتر است نیت خود را به گونه‌ای تنظیم کنند که شامل صورت‌های اول تا سوم شود (مانند نیت قربت مطلق یا مهیا بودن برای نماز). در غیر این صورت، باید بر اساس فتوای مرجع خود عمل کرده، در صورت نیاز، وضو را در وقت نماز تجدید کنند.

با برخی بایدها و نبایدهای حضور در فضای مجازی آشنا شویم

زندگی عفیفانه در دنیای مجازی

گزارش

آمنه مستقیمي | اسلام همان‌طور که برای نیات و افکار ما حکم و دستورالعمل دارد و بین نیات و رفتار بیرونی در داشتن چارچوب و مرز تفاوتی قائل نیست، برای فضای مجازی هم، احکام و دستورالعمل‌هایی دارد و این‌طور نیست که به واسطه مجاز بودن، اذن به مجاز بودن هرگونه رفتاری را در آن بدهد. به عبارت دیگر، سبک زندگی مجازی ما هم دارای بایدها و نبایدهایی است که دانستن آن‌ها، ما را در زیست عفیفانه کمک می‌کند.

انتشارهایی که گناه کبیره است!

از گناهانی که ممکن است دانسته یا نادانسته در فضای مجازی مرتکب آن شویم و به آن دامن بزنیم، نشر مطالبی است که درباره صحت آن‌ها اطلاع دقیق نداریم، درحالی‌که آموزه‌های دینی، ما را به شدت از شایعه‌پراکنی نهی می‌کنند. حضرت امیرالمؤمنین^(ع) در این باره می‌فرمایند: «نه تنها چیزی که علم نداری، بازگو مکن، بلکه همه آنچه می‌دانی، نیز مگو!» (نهج البلاغه، حکمت، شماره ۲۸۳). بنابراین یکی از انحرافات در فضای مجازی، این است که مطلبی را که به آن علم و اطمینان نداریم، به‌طور مسلم برای دیگران نقل کنیم؛ مثلاً مطلبی را در کانال یا گروهی ببینیم و بدون علم و با قطعیت برای دیگران ارسال کنیم، حتی اگر ۱۰۰۰ درصد هم درباره مطلبی علم داشتیم. نباید همه مطالب را نشر بدیم؛ چون ممکن است باعث نشر بدی یا از بین رفتن زشتی آن شود.

هم فرصت است، هم تهدید

فضای مجازی سال‌هاست که به واسطه رشد سریع و روزافزون علم و فناوری، همپای فضای واقعی، میدان و مجال زیست و تجربه‌های مختلف زندگی را برای انسان‌ها فراهم کرده است. این فضا نیز مثل دیگر دستاوردهای بشری، می‌تواند هم کارکردهای مثبت و سازنده داشته باشد و هم بالعکس ریشه‌های حیات ما را نشانه‌برود و با تضعیف باورها و ارزش‌ها، ما را از مسیری که باید برای زیست عفیفانه طی کنیم، دور کند. این ماییم که با تصمیم خود درباره نوع حضورمان در این فضا، یکی از این دو راه را انتخاب می‌کنیم.

با دشمن، هم دست نشویم

جدای از گناهانی که می‌تواند به صورت فردی در فضای مجازی رخ دهد، ممکن است حضور در این فضا، حکم سیاهی‌لشکر دشمن را داشته باشد و آب در آسیاب آن‌ها بریزد. اگر اخلاص نظام به عرصه فضای مجازی و شبکه‌های فراگیر و غیرمجاز باشد، به گونه‌ای که اساس نظام را تهدید کند و محدود به اخلاص در نظام معیشت نشود، آن‌گاه اصل حضور در این فضا از سوی شهروندان جامعه، با وجود خطر امنیتی و تهدیدهای فراگیر آن، مجاز نخواهد بود. حضور مادر فضای مجازی و نشر مطالب‌مان، نباید به نفع دشمن و اهدافش تمام شود؛ چنان‌که قرآن کریم در آیه ۱۱ سوره هود می‌فرماید: «و (شما مؤمنان) هرگز نباید با ظالمان هم‌دست و دوست و بدان‌ها دلگرم باشید؛ وگرنه آتش (کیفر آنان) در شما هم خواهد گرفت.»

فیلم و عکس‌هایی که دیدنشان، حرام است

مجاز بودن این اجازه را به ما نمی‌دهد که مرزهای احکام را جابه‌جا کنیم. همان قواعدی که در حرمت به تماشای برخی تصاویر و فیلم‌ها در واقعیت هست، در مورد فضای مجازی هم صدق می‌کند؛ مثلاً در قواعد فقهی هر نوع نگاه از روی شهوت و به قصد بهره‌مندی از لذت شهوانی حتی اگر نگاه به همجنس و یا حتی غیرانسان باشد (مانند فیلم و عکس) حرام است؛ مگر نگاه زن و شوهر به یکدیگر. لذا تماشای هر گونه متن، تصویر، صوت و فیلم در مجازی نیز که محتوای تحریک‌کننده داشته باشد یا خوف وقوع گناه در آن باشد، مسئله‌دار است و جایز نیست. این توجیه که با مشاهده چنین تصاویری به گناه نمی‌افتم یا حتی جلوی گناه مرامی‌گیرم، درست نیست.

خستگی در مسیر حق، آغاز انحراف است

خطبه نماز جمعه

شود، مبادا در راه حق، لغزشی رخ دهد و مبادا نیت رشد، گرفتار شک و تردید شود. در نگاه مادی و اومانیستی، انسان موجودی ایستا و صرفاً مادی تلقی می‌شود که در جهانی تصادفی به وجود آمده است و هدف او جز بهره‌مندی از لذت‌های زودگذر نیست. اما در نگاه الهی، انسان به سوی کمال در حرکت است و دنیا نه سفره‌ای برای لهو و لعب، بلکه میدانی برای آزمون و رشد است. آنچه این حرکت را به سرانجام می‌رساند، سه عنصر است: مسیر صحیح (شریعت)، راهنمای آگاه (ولایت) و اراده پولادین خود انسان. پس هر مؤمنی باید همواره از خداوند، توفیق استقامت بخواهد و بداند که خستگی، تردید و لغزش، دشمنان درونی او هستند. بیمودن مسیر حق همواره دشوار است، اما پاداش استقامت در آن، جز هدایت و قرب الهی نیست.

برگرفته از خطبه‌های نماز جمعه مشهد
تظیم: حجت‌الاسلام والمسلمین حسین ابراهیمی

خداوند مسیر را با دین و شریعت مشخص کرده و راهنما را در قالب پیامبران و اوصیای الهی قرار داده است، اما عنصر سوم یعنی تصمیم و عزم انسان، به خود او وابسته است. مشکل از جایی آغاز می‌شود که انسان در تصمیم خود، دچار سستی شود و درباره مسیر یا رهبر خود تردید پیدا کند. شیطان دقیقاً از همین روزه وارد می‌شود، با ایجاد شبهه و بزرگ‌نمایی مشکلات، انسان را در راه حق مردد می‌کند تا نیت رشد او را به شک و تردید تبدیل سازد. تاریخ اسلام، نمونه‌های گویایی از این آفت دارد. در جنگ صفین، مالک‌اشتر، آن یار فداکار امیرالمؤمنین^(ع)، با تمام وجود در میدان می‌جنگید و لحظه‌ای خستگی به خود راه نداد. در همان زمان، کسانی بودند که روزی در صف یاران علی^(ع) قرار داشتند، اما در ادامه راه دچار خستگی و تردید شدند و به پهناهای مختلف از مسیر حق فاصله گرفتند. این هشدار است برای همه کسانی که قدم در راه ولایت می‌گذارند؛ اینکه مبادا هدایت الهی با گمراهی عوض

پیامبر اکرم^(ص)، اهل بیت^(ع) و شریعت نازل شده است و هدایت انحرافی شیطان که با وسوسه‌های فریبنده و جاذبه‌های ظاهری، انسان را به بیراهه می‌کشاند. خطر بزرگ آنجاست که هدایت حقیقی با هدایت دروغین جایگزین شود، یعنی انسان درحالی‌که خود را بر صراط مستقیم می‌پندارد، ناخودآگاه از مسیر ولایت و قرآن خارج شود و در جاده‌ای منحرف قرار گیرد. اما خطر بزرگ‌تر، پدیده «لغزش در کنار حق» است. ممکن است انسان، راه درست را بشناسد و در آن قدم بگذارد، اما ادامه مسیر، نیازمند استقامتی جان‌فراست است. گاهی افراد در میانه راه خسته می‌شوند و به دنبال مسیرهای آسان‌تر یا کم‌زحمت‌تر می‌گردند. این خستگی مفرط، همان نقطه آغاز انحراف تدریجی است. قرآن کریم می‌فرماید: «رَبَّنَا لَا تُؤْخَذْ قُلُوبُنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا» (انحراف زمانی رخ می‌دهد که انسان از استقامت در مسیر حق، خسته شود و به دنبال راهی کم‌زحمت‌تر برود. سومین آفت، تردید در نیت رشد است.